

Små nedsvalda magneter kan betyda stora komplikationsrisker

GUNNAR ARBMAN, med dr, överläkare gunnar.arbman@lio.se
THOMAS JONSSBERG, överläkare; båda vid kirurgiska kliniken i Östergötland, Vrinnevisjukhuset, Norrköping

Små nedsvalda leksaksmagneter kan te sig harmlösa men kan, till skillnad från många andra nedsvalda saker, innebära risk för allvarliga komplikationer. Flera fallbeskrivningar finns publicerade, och nedan presenteras ett aktuellt fall från vår klinik.

Fallbeskrivning

En 3,5 år gammal och i övrigt frisk gosse inkom till akutmottagningen med följande anamnes:

Fem dagar tidigare hade han klagat över ont i »snoppen« och haft feber. Spontan förbättring skedde inom ett dygn. Ankomstdagen återkom samma symptom, och efter att han suttit på toaletten och krystat uppkom även koliksmärtor generellt i buken samt kräkningar. Dagen innan var avföringen normal.

Vid ankomst till sjukhuset var temperaturen 39° och buken uppdriven, tyst och palpationsöm, men ingen défense förelåg. Buköversikt visade små mängder fri gas och en främmande kropp på platsen för rektum (Figur 1). DT buk verifierade fynden. Anamnesen kompletterades, och modern uppgav att patienten svält en leksaksmagnet två veckor tidigare.

Patienten opererades akut. Vid operationen fann man en perforation i distala ileum på ca 5 mm i diameter, men utan några förändringar i tarmväggen omkring, och i sigmoideum en likadan perforation. Inflammatoriska förändringar fanns på ett litet område i blåstoppen nära perforationen i distala ileum. Magneten återfanns i rektum en bit nedanför perforationen i sigmoideum och hade ungefär samma diameter som hålen (Figur 2). Inga andra förändringar påträffades i buken. Hålen i tarmen suturerades och patienten tillfrisknade snabbt.

Orsaken: inte en magnet utan tre

Orsaken till perforationerna var initialt oklar. Att en trubbig magnet skulle orsakat två tarmperforationer på helt olika ställen i tarmen samtidigt verkade osannolikt, och någon annan orsak till perforationerna hade vi inte funnit. Förklaringen kom morgonen efter operationen.

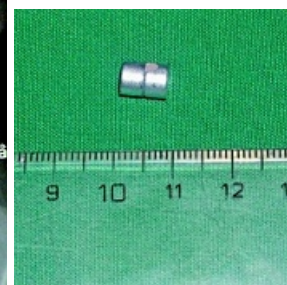
Det visade sig då att magneten i själva verket bestod av tre mycket kraftiga små magneter, som dessutom svalts vid två olika tillfällen. En av magneterna har sannolikt befunnit sig i terminala ileum samtidigt som de båda andra befunnit sig i sigmoideum; magnetismen hade dragit tarmarna mot varandra i närheten av blåstaket, och tarmväggarna hade gått i nekros så alla tre magneterna hade fortsatt ner i rektum. Fisteln uppstod troligen fem dagar före ankomsten, och på intagningsdagen hade så tarmarna separerats från varandra, och gas och tarminnehåll kommit ut i fri bukhåla.

Diskussion

Små, kraftfulla magneter av neodym finns i spel och leksaker av olika slag och har blivit populära för att fästa föremål på t ex kylskåp. I Sydostasien är små magneter i form av halsband van-

Figur 1. Buköversikt med lite fri gas och främmande kropp i övre delen av rektum.

Figur 2. Två magneter av samma typ som i fallbeskrivningen.

liga för behandling av nack- och axelbesvär [1-3]. I vårt fall skulle magneterna användas till att fästa metallmärken på kepsar, men även piercing med hjälp av magneter har lett till komplikationer [4]. Totalt finns ett tiotal fall publicerade med gastrointestinala komplikationer efter nedsvalda magneter.

En magnet passerar sannolikt lätt mag-tarmkanalen utan att skada, men om magneter sväljs vid flera tillfällen är risken för komplikationer stor. Noggrann övervakning rekommenderas med upprepade buköversikter för att kontrollera att magneterna inte fastnar, likaså beredskap för snar laparotomi vid buksymtom eller om magneterna inte ändrar läge vid röntgenkontroller. Om någon magnet finns kvar i ventrikeln rekommenderas att den tas bort endoskopiskt [1-3].

■ *Potentiella bindningar eller jävsförhållanden: Inga uppgivna.*

REFERENSER

1. Kubota Y, Tokiwa K, Tanaka S, Iwai N. Intestinal obstruction in an infant due to magnetic ingestion. *Eur J Pediatr Surg.* 1995;5:119-21.
2. Chung JH, Kim JS, Song YT. Small bowel complication caused by magnetic foreign body ingestion of children: two case reports. *J Pediatr Surg.* 2003;38:1548-50.
3. Nui A, Hiramata T, Katsuramaki T, Maeda T, Meguro M, Nagayama M, et al. An intestinal volvulus caused by multiple magnet ingestion: an unexpected risk in children. *J Pediatr Surg.* 2005;40:e9-11.
4. McCormick S, Brennan P, Yassa J, Shawis R. Children and mini-magnets: an almost fatal attraction. *Emerg Med J.* 2002;19:71-3.

SAMMANFATTAT

Små leksaksmagneter som sväljs vid olika tillfällen kan leda till allvarliga komplikationer.

Kontroll görs med upprepade buköversikter, och beredskap för laparotomi bör finnas om flera magneter påvisas.